

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska

Recenzja opracowania „Dostawcy towarów i usług w projektach innowacyjnych POIR 2014-2020 – analiza wartości przepływów w łańcuchach dostaw”

Recenzent: Małgorzata Fronczek

Będzin, 04.09.2023

Raport powstał w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Raport powstał w grudniu 2022 r. w Departamencie Analiz i Strategii Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Autorem opracowania jest Andrzej Jędrzejowski.

I. Cel i zakres badania

Celem badania była identyfikacja łańcuchów powiązań gospodarczych oraz wartości przepływów towarów i usług pomiędzy beneficjentami oraz kontrahentami, pośrednio zaangażowanymi w realizację projektów innowacyjnych POIR (pkt 2.1).

II. Metodologia, dobór danych

Metodologia badania i sposób przygotowania danych do analizy zostały opisane z dużą starannością. Wskazano, że uwzględniono działania związane z pracami B+R i wdrażaniem innowacji przez przedsiębiorstwa (pkt 2.2). Określono też dokładnie przekroje badania i źródło danych (aplikacja SL 2014 Centralnego Systemu Teleinformatycznego oraz Baza Internetowa Regon).

Dobór źródeł i metodologia nie budzą wątpliwości.

III. Wyniki i ich prezentacja

Uzyskane wyniki są bardzo interesujące i kompleksowe. Niemniej jednak ze względów porządkowych w części 3 przydałaby się informacja o strukturze beneficjentów wg województw. Byłoby wtedy łatwiej porównać strukturę np. wydatków, o której mowa na s. 14-15.

Opis wyników i ich prezentacja jest na ogół poprawna i kompletna, choć zdarzają się pewne niedokładności. Dla przykładu:

Najniższą wartością charakteryzowały się województwa lubuskie (17%), opolskie (27%) i wielkopolskie (30%) – w ich przypadku dostawcy najczęściej obsługiwali beneficjentów z innych województw. (s. 15)

„Najczęściej” to złe sformułowanie, bo sugeruje, że zbadano częstotliwość transakcji (a tych danych w opracowaniu nie ma). Zamiast „najczęściej” należałoby powiedzieć, że **w ich przypadku największy odsetek dostaw był kierowany do beneficjentów w innych województwach.**

„Spośród pozostałych rynków, analizowani beneficjenci najczęściej współpracowali z dostawcami z Włoch (21% beneficjentów), Francji (21%), Wielkiej Brytanii (21%) oraz Czech (19%).” (s. 37). Nie „najczęściej” ale **największy odsetek.**

Rysunek 9 ma wprowadzający w błąd, mało klarowny tytuł („Struktura branżowa krajowych dostawców z perspektywy liczby dostawców”). Mamy na nim wymieszane dane dotyczące odsetka i liczby przedsiębiorstw. Proponuję na tym rysunku zamieścić tylko dane, pokazujące rzeczywiście strukturę z odpowiednim tytułem: **Struktura branżowa krajowych dostawców (w %).** Wskazane byłoby zamieszczenie osobnej tabeli/rysunku, gdzie podana

będzie liczba przedsiębiorstw (ogółem i wg branż). Tym sposobem dane o odsetkach i o liczbie przedsiębiorstw nie będą mieszały się za sobą. Podobne uwagi dotyczą rysunku 10, 15, 16.

Nie do końca jest też dla mnie jasne co prezentują rysunki: 1, 2, 3, 6, 8, 13. Tytuły sugerują, że jest to wartość wydatków (w mln zł). Co zatem oznaczają pokazane na nich wartości w %?

Podobne pytanie można postawić w odniesieniu do rysunków: 11, 12, 14. Co oznaczają wartości w % po lewej stronie rysunku?

Sugeruję również inne pogrupowanie przepływów finansowych netto, przedstawionych na rysunkach: 5 i 7. Lepiej byłoby zaprezentować „przepływy finansowe netto” w nieco innym układzie, tj. rozdzielić środkowy przedział (od -50 mln zł do 50 mln zł) na dwa (od -50 mln zł do 0 zł oraz od 0 do 50 mln zł). Chodzi o to, aby rozdzielić zysk od straty netto. Proszę też sprawdzić czy rysunek 7 jest kompletny (brak etykiet z danymi, analogicznych z tymi na rysunku 5?). Sugeruję również uściślić tytuły tych dwóch rysunków, ponieważ pokazują one raczej **saldo bilansu przepływów** (w ścisłe rachunkowym sensie, bilans zawsze jest zerowy).

Na s. 27 pojawia się zdanie: „średnia wartość wydatków kwalifikowanych z faktur wystawionych przez pojedynczego kontrahenta wynosiła w przypadku tej branży 273 tys. zł.” Czego dotyczy tutaj średnia wartość? Czy jest to średnia wartość z faktur wystawionych w konkretnym roku czy może w okresie wsparcia? W pkt 2.2 podano, że w analizie wykorzystano dane według stanu na koniec drugiego kwartału 2022 r. Jak w tym kontekście interpretować „średnią”?

Na s. 17 z kolei można przeczytać: „Warto przy tym zauważyć, że **wartość ujemna została zaobserwowana również w Polsce Wschodniej – zarówno względem Polski Wschodniej jako makroregionu, jak i wszystkich wchodzących w jego skład województw.**” Przyznaję, że to zdanie jest dla mnie niezrozumiałe.

Chciałabym zasugerować Autorowi zamieszczenie tabeli z danymi, prezentującymi wartość przepływów między województwami (korespondującą z opisem na s. 17) i wartość przepływów pomiędzy poszczególnymi sekcjami PKD (korespondującą z opisem na s. 22).

Na koniec jeszcze jedna uwaga natury porządkowej. Lepiej jest używać sformułowania: *na rysunku 5*, zamiast „powyżej”, „na rysunku poniżej”. Dla przykładu: zdanie na s. 16 „*Poniższy schemat (...)*” sugeruje, że pod tym zdaniem znajduje się rysunek, podczas gdy schemat znajduje się dopiero na s. 18 (co jest mylące dla czytelnika).

IV. Poprawność formułowania wniosków

Wnioski są logiczne, powiązane z przedstawionym i omówionym w raporcie materiałem.

V. Uwagi formalne

Praca jest napisana dobrym, zrozumiałym językiem. Widać w niej dużą staranność wykonania.

VI. Ogólna ocena

Pomimo wskazanych wcześniej nielicznych niedociągnięć (braku precyzyjności w samym opisie) uważam, że opracowanie zawiera bardzo ciekawy i bogaty materiał.

Przeprowadzona analiza charakteryzuje się dużą dokładnością i kompleksowością. Warto podkreślić, że Autor podjął się trudnego zadania prześledzenia i przeanalizowania ponad 300 tys. dokumentów księgowych (co samo w sobie wskazuje na ogrom pracy, której wymagało przeprowadzenie badania).

Opracowanie zawiera dobrze usystematyzowany materiał zbiorczy, pozwalający na wyciągnięcie interesujących wniosków.

Na tym tle pewnym mankamentem jest, wspomniany już wcześniej, brak wyraźnego wskazania, do czego te wyniki mają posłużyć. Zaprezentowane wyniki zostały wykorzystane do prześledzenia, jaką część otrzymywanego wsparcia przedsiębiorstwa-beneficjenci wykorzystali na zakupy krajowe a jaką na zakupy od zagranicznych dostawców. Jeśli takie analizy byłyby prowadzone w formie regularnych badań można byłoby uzyskać obraz zmian w tym obszarze.

Wydaje się, że analizowany w trakcie badań bardzo bogaty i szczegółowy materiał źródłowy w postaci faktur mógłby zostać wykorzystany również do zidentyfikowania swoistej krajowej luki technologicznej, z którą muszą mierzyć się beneficjenci. Przydatna byłaby w tym wymiarze bardziej szczegółowa analiza rodzajów usług B+R+I, które były kupowane od zagranicznych dostawców.

W tym kontekście warto byłoby rozważyć zbadanie (może w osobnym projekcie) co powoduje, że beneficjenci kupują określone usługi B+R+I na rynku zagranicznym a nie krajowym. Czy wynika to stąd, że krajowe przedsiębiorstwa ich nie oferują (brak dostępności na krajowym rynku)? Czy może podaż jest niedostateczna (zbyt mało firm oferujących takie usługi, zbyt długie terminy realizacji)? Sądzę, że taka wiedza byłaby przydatna choćby dla oceny efektywności realizowanego programu wsparcia a także kształtowania strategii oraz warunków tego wsparcia w przyszłości. Zidentyfikowanie rodzaju usług B+R+I, których nie dostarczają krajowi dostawcy (a na które istnieje zapotrzebowanie w kraju) a także przyczyn takiego stanu rzeczy może stanowić podstawę do określenia działań, które pomogłyby (choćby częściowo) ten problem rozwiązać w przyszłości.

Małgorzata Fronczek